

Titel	Protocol schorsen en verwijderen		
Vastgesteld op	8 april 2025	Herzien	
Status	Definitief	Versie	1.0
Proceseigenaar	CvB	Auteur	Hoofd Kwaliteit Opvang en Onderwijs Bestuurssecretaris
Toepassingsgebied	H3O (PO & VO)		

Protocol schorsen en verwijderen

Inleiding

Kinderen kunnen vanaf 4 jaar worden ingeschreven op een school in het primair onderwijs. Dit kan een reguliere, SO- of SBO-school zijn.

Dit protocol beschrijft de stappen die dienen te worden doorlopen als een school zich genoodzaakt acht een leerling te schorsen of te verwijderen. De nadruk ligt hierbij op zorgvuldigheid, maar tegelijkertijd moet er ook altijd ruimte zijn voor maatwerk.

Schorsen en verwijderen zijn ordemaatregelen, waarop de (onderwijs)wetgeving van toepassing is. Ordemaatregelen dienen echter pas te worden toegepast wanneer opvoedkundige maatregelen onvoldoende effect blijken te hebben. Opvoedkundige maatregelen omvatten het geheel van pedagogische handelingen die binnen de school worden toegepast om sociaal gewenst gedrag te bevorderen. Wegens de diversiteit binnen de scholen en doelgroepen van Stichting H3O, kunnen er geen algemeen geldende opvoedkundige maatregelen worden opgesteld. Iedere school voert haar eigen pedagogisch beleid, passend bij de specifieke doelgroep(en) binnen de school.

Dit protocol heeft niet alleen betrekking op het nemen van maatregelen naar aanleiding van incidenten en/of (grensoverschrijdend) gedrag van leerlingen, maar is ook van toepassing op situaties waarin:

- De school handelingsverlegen is;
- De fysieke en/of sociale veiligheid van medeleerlingen, medewerkers en/of de leerling zelf in het geding is;
- Sprake is van ongewenst gedrag van ouders.

Als wordt gesproken over het bevoegd gezag, dan wordt hier binnen Stichting H3O het College van Bestuur mee bedoeld.

Waar in dit document gesproken wordt over ouders, wordt ook verzorgers bedoeld. Met leraar wordt ook leerkracht, vakleerkracht of docent bedoeld.

1. Pedagogisch klimaat

Iedere school heeft de opdracht te zorgen voor een passend en positief pedagogisch klimaat binnen de school. Dit is een belangrijke voorwaarde om gewenst gedrag te bevorderen en ongewenst gedrag van leerlingen te voorkomen.

Een goed pedagogisch klimaat kan echter niet altijd voorkomen dat opvoedkundige maatregelen noodzakelijk zijn om het gedrag van leerlingen weer in goede banen te kunnen leiden. Hierbij is het de leraar die in zijn dagelijks handelen keuzes maakt ten aanzien van het belonen en straffen van leerlingen, waarbij het uitgangspunt positief dient te zijn, dus gericht op het bevorderen van gewenst gedrag. Ook is het hierbij van belang dat het afkeuren van gedrag niet mag leiden tot het gevoel van een leerling om als persoon te worden afgekeurd.

Beleid ten aanzien van het pedagogisch klimaat van de school, is opgenomen in de schoolgids en het schoolplan. Ook voert de school jaarlijks, door middel van vragenlijsten, onderzoek uit naar de ervaren sociale veiligheid van leerlingen. De resultaten van dit onderzoek worden besproken binnen het schoolteam en met de inspraakorganen.

Iedere school maakt gebruik van een methode of aanpak voor sociale vaardigheden, ter bevordering van gewenst gedrag en een positieve sociaal-emotionele ontwikkeling.

Daarnaast wordt binnen de scholen gewerkt met een aanpak ter preventie van pesten.

2. Opvoedkundige maatregelen

Opvoedkundige maatregelen zijn pedagogische handelingen die beogen sociaal gewenst gedrag te bevorderen. Voorbeelden van opvoedkundige maatregelen zijn het geven van een time-out, een leerling na laten komen of een leerling strafwerk geven. Omdat deze maatregelen de rechtssfeer van de leerling slechts zijdelings raken, gaat het hier om feitelijk handelen. Dit betekent dat opvoedkundige maatregelen door een leraar aan een leerling kunnen worden opgelegd.

Bij het nemen van opvoedkundige maatregelen dient sprake te zijn van:

- Eenduidigheid en duidelijkheid, maar tegelijkertijd ook maatwerk;
- Een juiste verhouding tussen de maatregel en het ongewenste gedrag;
- Een opbouw in maatregelen.

Een leraar kan verschillende opvoedkundige maatregelen nemen, passend bij een specifieke situatie, een specifieke doelgroep en/of een specifieke leerling. Hierbij kan als voorbeeld gedacht worden aan:

- Het benoemen van gewenst gedrag.
- Het aanspreken op ongewenst gedrag.
- Het opleggen van strafwerk, taken of corvee.
- Het onthouden van een pauze.
- Het uitsluiten van deelname aan activiteiten.
- Het na laten blijven na schooltijd.
- Het tijdelijk uit de les verwijderen.
- Een (korte) time-out binnen een andere klas.

Het staat de school vrij om andere opvoedkundige maatregelen toe te passen die passend zijn voor de situatie die zich heeft voorgedaan. Het is van belang om ouders te informeren over het opleggen van deze maatregelen en de reden hiervan. Hierdoor worden ouders in de gelegenheid gesteld om mee te denken en in gesprek te gaan over de sociaal-emotionele

ontwikkeling van hun kind en wordt voorkomen dat ouders worden verrast wanneer de school uiteindelijk ook ordemaatregelen oplegt.

2.1 Time-out

Van een time-out is sprake wanneer een leerling de toegang tot de klas (groep) wordt ontzegd, maar wel wordt opgevangen binnen het schoolgebouw en onderwijs geboden krijgt. Tijdens een time-out heeft de leerling geen (direct) contact met zijn medeleerlingen en klas, maar er is wel altijd sprake van toezicht.

Een time-out is hiermee meer dan het tijdelijk en kortdurend uit de les verwijderen van een leerling door de leraar (hetzij in een aangrenzende ruimte of in een andere klas).

Een time-out kan bijvoorbeeld, maar niet uitsluitend, worden opgelegd wegens:

- Herhaaldelijk ongewenst gedrag;
- Grensoverschrijdend gedrag of een incident;
- Gedrag dat (sociale) onveiligheid veroorzaakt voor medeleerlingen, medewerkers en/of de leerling zelf;
- Gedrag dat ernstig verstorend is voor het onderwijskundig proces.

Een time-out wordt opgelegd in overleg tussen de leraar en de schoolleiding. Hierbij worden afspraken gemaakt over de tijdsduur, de locatie en de schooltaken die de leerling uit moet voeren. De tijdsduur kan variëren tussen een half uur en maximaal 5 dagen. De ouders worden geïnformeerd over de time-out. Van iedere time-out wordt verslag gedaan in het (digitaal) dossier van de leerling.

Door beperkte mogelijkheden binnen de organisatie van de school en/of de mogelijkheden van de leerling, is een time-out niet in alle situaties mogelijk.

3. Ordemaatregelen

Naast opvoedkundige maatregelen bestaan er ook ordemaatregelen, deze zijn:

- de schriftelijke berisping;
- de overplaatsing naar een andere klas (interne overplaatsing);
- de schorsing;
- de verwijdering.

Omdat ordemaatregelen de rechtspositie van leerlingen raken, geldt dat uitsluitend het bevoegd gezag gerechtigd is tot het opleggen van een ordemaatregel, tenzij de schooldirectie door het bevoegd gezag is of wordt gemandateerd. Bij de beslissing om al dan niet over te gaan tot het opleggen van een ordemaatregel, dienen alle relevante omstandigheden te worden meegewogen. Ordemaatregelen worden door de directie van de school ter goedkeuring voorgelegd aan het bevoegd gezag (het College van Bestuur).

Wanneer een ordemaatregel wordt opgelegd, dan is het onder andere van belang dat:

- Er een evenredige verhouding bestaat tussen de aanleiding en de aard, zwaarte en gevolgen van de ordemaatregel die wordt opgelegd. Dat betekent dat ook moet worden afgewogen of in een concreet geval niet kan worden volstaan met een schriftelijke berisping en dat in een volgend geval een zwaardere maatregel zal worden toegepast. Verder is het niet per definitie zo dat een eerste geval van onaangepast gedrag altijd tot de lichtste maatregel dient te leiden. Het gedrag van de leerling kan immers zo ernstig zijn dat het gerechtvaardigd is gelijk een zwaardere maatregel te treffen in het kader van de veiligheid of als ordemaatregel.
- Gelijke gevallen gelijk worden behandeld. Op hetzelfde onaangepast gedrag

moet dus dezelfde maatregel volgen, behalve indien sprake is van herhaald onaangepast gedrag. Bij herhaald onaangepast gedrag kan een zwaardere maatregel worden getroffen.

- Een leerling niet voor de tweede keer gestraft kan worden voor hetzelfde feit. Het is dus niet mogelijk een leerling eerst te straffen met een schriftelijke berisping en vervolgens een schorsing op te leggen.
- De ordemaatregel door het bevoegd gezag wordt opgelegd volgens de procedureregels die hiervoor gelden.

3.1 De schriftelijke berisping

De schriftelijke berisping kan worden opgelegd door de directeur van de school. Het doel van de schriftelijke berisping is het nadrukkelijk wijzen van de leerling en diens ouders op de ernst van de situatie. In de schriftelijke berisping wordt beschreven wat de reden is van de berisping en welke gevolgen herhaling tot gevolg kan hebben. De schriftelijke berisping wordt opgenomen in het dossier van de leerling. De directeur stelt het bevoegd gezag op de hoogte van de reden en inhoud van de berisping.

Ouders worden in de gelegenheid gesteld om naar aanleiding van de berisping in gesprek te gaan met de schoolleiding. Als ouders schriftelijk reageren en hiermee hun zienswijze mededelen, wordt dit toegevoegd aan het dossier van de leerling.

3.2 De interne overplaatsing

De directeur kan het besluit nemen om als ordemaatregel een leerling binnen de school over te plaatsen naar een andere groep. Voorafgaand aan de uitvoering van deze maatregel, gaat de schoolleiding het gesprek aan met ouders om de reden en uitvoering van de overplaatsing toe te lichten. Vervolgens krijgen ouders de gelegenheid om hun zienswijze, al dan niet schriftelijk, op de voorgenomen overplaatsing te geven. Ouders worden vervolgens schriftelijk geïnformeerd over de overplaatsing. Indien de overplaatsing wordt opgelegd als ordemaatregel, dan stelt de directeur het bevoegd gezag op de hoogte van de overplaatsing.

3.3 Schorsing

Omschrijving

Van schorsing van een leerling is sprake wanneer de leerling tijdelijk – maximaal 5 dagen – het recht op deelname aan het onderwijs wordt ontzegd.

Procedure voor schorsing

Schorsing kan worden gezien als een ultieme mogelijkheid voor de school om aan een leerling en diens ouders een waarschuwing te geven voor bepaald ontoelaatbaar gedrag. De duur van de schorsing zal in verhouding moeten staan tot de aard en de ernst van de overtreding.

Schorsing is geregeld in artikel 40c WPO en artikel 13 WVO (zie bijlage 1). In deze artikelen is bepaald dat het bevoegd gezag (tenzij de schooldirectie door het bevoegd gezag is of wordt gemandateerd) met opgave van redenen een leerling voor een periode van ten hoogste één week kan schorsen. Het besluit tot schorsing moet schriftelijk aan de ouders bekend worden gemaakt. Duurt de schorsing langer dan één dag, dan moet het bevoegd gezag/schooldirectie de Inspectie van het Onderwijs en de leerplichtambtenaar schriftelijk en met opgave van redenen van de schorsing in kennis stellen.

Voorafgaand aan het schorsingsbesluit worden ouders hierover geïnformeerd en gehoord. (NB: ouders dienen te allen tijde vóór een schorsing te worden gehoord) De schorsing wordt gebruikt om met ouders in gesprek te gaan om deze ernstige waarschuwing te benadrukken en afspraken te maken over het vervolgtraject.

Bij schorsing blijft de onderwijskundige relatie met de leerling intact. Dit betekent dat de school maatregelen dient te nemen om te voorkomen dat de geschorste leerling een onderwijsachterstand oploopt gedurende de periode van schorsing.

Ten aanzien van schorsing gelden de volgende voorwaarden:

- Het bevoegd gezag van de school wordt voorafgaand aan de schorsing in kennis gesteld van deze maatregel en om goedkeuring gevraagd.
- Gedurende de schorsing wordt de leerling de toegang tot de school ontzegd. Voor zover mogelijk worden er maatregelen getroffen waardoor de voortgang van het leerproces van de leerling gewaarborgd kan worden.
- De schorsing bedraagt maximaal vijf schooldagen. Ouders worden schriftelijk geïnformeerd over het besluit tot schorsing. In het schorsingsbesluit worden de redenen van schorsing, de ingangsdatum van de schorsing en de duur van de schorsing vermeld. De brief wordt per post en per e-mailbericht verzonden.
- De betrokken ouders worden door de directie schriftelijk uitgenodigd voor een gesprek over de maatregel. Hierbij worden nadrukkelijk oplossingsmogelijkheden verkend, waarbij de mogelijkheden en de onmogelijkheden van de opvang van de leerling op de school aan de orde komen.
- Van de schorsing en het gesprek met ouders wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt gestuurd aan ouders en in het leerlingendossier opgeslagen.
- Het verslag wordt ter kennisgeving verstuurd aan:
 - Het bevoegd gezag;
- Bij schorsing langer dan één dag meldt de directeur de schorsing in het Internet Schooldossier en de leerplichtambtenaar.

3.4 Verwijdering

Omschrijving

Van verwijdering van een leerling is sprake wanneer het bevoegd gezag besluit een leerling de verdere toegang tot de school te ontzeggen. De verwijdering van een leerling is geregeld in artikel 40 lid 11 WPO en artikel 14 WVO (zie bijlage 1).

Gronden voor verwijdering

De volgende vier gronden kunnen bijvoorbeeld, maar niet uitsluitend, een grond zijn voor verwijdering:

1. Handelingsverlegenheid van de school, dat wil zeggen het niet in voldoende mate tegemoet kunnen komen door de school aan de ondersteuningsbehoefte van de leerling.

Het bevoegd gezag heeft een onderzoekplicht ter beoordeling van de vraag of de school aan de ondersteuningsbehoefte kan voldoen. Onder andere de volgende onderdelen kunnen in het onderzoek naar de ondersteuningsbehoefte worden betrekken:

- De schoolgids, waarin het basis- en extra ondersteuningsaanbod van de school is opgenomen;
- De beschikbare formatie en expertise van de leraren, intern begeleiders of schooldirectie;
- De mogelijkheid om alle leerlingen de vereiste aandacht te geven;

- De beschikbare extra hulp;
- Afstemming tussen de benodigde ondersteuning van de leerling en de beschikbare ondersteuning;
- De beperkingen in de onderwijsparticipatie, al dan niet veroorzaakt door mogelijke stoornissen en/of handicap.

De school zal elk geval afzonderlijk bekijken en het belang van het kind tegen dat van de school afwegen. De afwegingsprocedure moet zorgvuldig zijn en de adviezen deskundig, onafhankelijk en zoveel mogelijk eenduidig. Ouders worden bij de afwegingsprocedure betrokken en gehoord. Wanneer de school van mening is handelingsverlegen te zijn, zal zij – al dan niet in samenspraak met ouders – de toelaatbaarheidsverklaring voor het speciaal (basis)onderwijs aanvragen bij het Samenwerkingsverband.

2. Ernstig onaangepast gedrag van de leerling en/of de ouders, waardoor de leerling en/of ouders een ernstige bedreiging vormen voor de orde, rust en/of veiligheid op school.

Van ernstig onaangepast gedrag kan in uiteenlopende situaties sprake zijn in bijvoorbeeld, maar niet uitsluitend, de volgende situaties:

- (herhaaldelijk) schoolverzuim;
- overtreding van de schoolregels;
- grensoverschrijdend gedrag;
- bedreiging;
- vandalisme;
- seksuele intimidatie.

In het algemeen heeft ernstig onaangepast gedrag betrekking op de (sociale) veiligheid van medeleerlingen, medewerkers en de leerling zelf. Of het bevoegd gezag daadwerkelijk tot verwijdering overgaat, hangt van de omstandigheden van het geval af, er is geen algemene lijn.

Procedureel is het volgende (mogelijk) van belang:

- De gedragsregels binnen de school zijn duidelijk;
- Eventuele eerdere (lichtere) maatregelen ter voorkoming van herhaling hebben gefaald (bijv. schorsing, gedragsafspraken);

Wanneer de leerling (of zijn ouders) ondanks eerdere gedragsafspraken en ondanks een laatste waarschuwing zijn gedrag niet verbetert, kan het bevoegd gezag, afhankelijk van de overige omstandigheden, tot verwijdering overgaan.

Een licht vergrijp kan door herhaling uitgroeien tot ernstig onaangepast gedrag. Daarnaast is ernstig onaangepast gedrag denkbaar waarbij onmiddellijke verwijdering is geboden, zonder de genoemde eerdere maatregelen of voorafgaande waarschuwing. Dit geldt alleen in zeer ernstige gevallen. Naast het voorgaande kan een verwijdering eveneens in de volgende situaties voorkomen:

3. Een onherstelbaar verstoorde relatie tussen school en ouders;
4. Het gedrag van de leerling of de ouders is in strijd met de grondslag van de school. Ouders en leerling onderschrijven in een dergelijk geval de grondslag van de school niet (meer). Deze verwijderingsgrond geldt alleen voor het bijzonder onderwijs.

Procedure voor verwijdering

Verwijdering is een ingrijpende maatregel, zowel voor de school als voor de leerling en diens ouders. Verwijdering kan voor de leerling verstrekken gevolgen hebben. Hij verlaat

een vertrouwde omgeving, er is een breuk in zijn ontwikkelingsproces en er bestaat het risico van een terugslag op zijn verdere ontwikkeling. Voor de school kan van belang zijn dat zonder verwijdering de rust en de veiligheid op de school niet langer gegarandeerd kunnen worden. Het is daarom van belang een zorgvuldige afweging te maken tussen het belang van de school bij verwijdering en het belang van de leerling om op de school te blijven. Die belangen kunnen per geval verschillen.

1. De schooldirecteur geeft een signaal af aan het bestuur dat een leerling niet langer op school kan blijven, omdat dit niet in het belang van de leerling is. Verwijdering van een leerling van school is een beslissing van het bevoegd gezag.
2. In het geval tot verwijdering wordt overgegaan wegens handelingsverlegenheid omdat niet in de ondersteuningsbehoefte van de leerling kan worden voorzien, dient altijd een volledig ontwikkelingsperspectief (OPP) in het leerlingdossier aanwezig te zijn waarmee daadwerkelijk is gewerkt. De handelingsverlegenheid dient namelijk onder meer te blijken uit dit OPP. Alleen in het geval dat een OPP niet kan worden opgesteld doordat de ouders hun medewerking niet hebben verleend, kan uiteindelijk worden volstaan met een eenzijdig OPP waarvan de uitvoering door dit gebrek aan medewerking stopt.
3. Voordat het bevoegd gezag een beslissing neemt, past het bevoegd gezag hoor en wederhoor toe:
 - a. De school wordt gehoord;
 - b. Ouders worden (schriftelijk) uitgenodigd voor een gesprek waarin wordt gesproken over het voornemen van de school om over te gaan tot verwijdering. In dit gesprek wordt de zienswijze van ouders gevraagd en wordt aan ouders de gelegenheid geboden om binnen een door het bevoegd gezag te bepalen termijn de zienswijze schriftelijk in te dienen. Hiervan wordt een verslag gemaakt wat aan de ouders ter kennis wordt gesteld.
 - c. Aanvulling VO: ook de leerling wordt gehoord. Ouders worden daarnaast alleen gehoord indien de leerling nog geen 18 jaar is.

Indien het voornemen bestaat om de leerling gedurende de looptijd van de besluitvorming en het zoeken naar een andere school te schorsen, worden de ouders ook over dit voornemen gehoord. Gedurende de periode van een voornemen tot verwijdering kan een leerling niet langer dan maximaal een week worden geschorst. Tenzij er overleg met de Inspectie wordt gevoerd over de verwijdering. Gedurende dit overleg kan de school de leerling schorsen. Deze schorsing kan langer duren dan een week.

4. Het bevoegd gezag neemt – na ontvangst van de zienswijze of na ommekomst van de termijn van indiening van de zienswijze van ouders – een definitief verwijderingsbesluit.
5. Indien het bevoegd gezag besloten heeft de leerling te verwijderen, informeert zij de ouders schriftelijk en met redenen over het definitieve verwijderingsbesluit, waarbij de ouders gewezen worden op de mogelijkheid van het indienen van een bezwaarschrift binnen zes weken na de mededeling van verwijdering. De brief wordt per post en per e-mail verzonden. Aanvulling VO: het besluit wordt aan de leerling toegezonden en indien de leerling nog geen 18 jaar oud is, ook aan de ouders.
6. De directeur meldt namens het bevoegd gezag het besluit tot verwijdering van de leerling uiterlijk binnen zeven dagen aan de leerplichtambtenaar.
7. De ouders krijgen de mogelijkheid binnen zes weken na de melding van het

verwijderingsbesluit een bezwaarschrift in te dienen.

Het bevoegd gezag is verplicht de ouders te horen over het bezwaarschrift.

Aanvulling VO: eerst dient de leerling en, indien deze nog niet de leeftijd van 18 jaar heeft, ook diens ouders gehoord te worden bij het indienen van bezwaar.

8. Het bevoegd gezag neemt het uiteindelijke besluit over het bezwaarschrift binnen vier weken na ontvangst van het bezwaarschrift. Dit besluit wordt zowel per post als per e-mail aan de ouders verzonden.
9. Ouders kunnen er ook voor kiezen om hun bezwaar neer te leggen bij de geschillencommissie. In dat geval reageert het bevoegd gezag pas op het bezwaarschrift nadat de geschillencommissie haar (niet bindend) advies bij het bevoegd gezag heeft neergelegd. Ouders kunnen ook een onderwijsconsulent inschakelen.

(Wettelijk) kader:

- Voor alle gronden van verwijdering geldt dat het bevoegd gezag slechts definitief tot verwijdering over kan gaan als een andere school bereid is om de leerling toe te laten.
- PO: Van het besluit tot verwijdering hoeft de Inspectie van het Onderwijs niet op de hoogte gesteld te worden. Dit in tegenstelling tot een schorsing waar de Inspectie wel van op de hoogte moet worden gesteld.
- VO: Definitieve verwijdering van een leerplichtige leerling is pas na overleg met de Inspectie mogelijk. De Inspectie dient van een definitieve verwijdering schriftelijk en met opgave van redenen in kennis te worden gesteld.
- De schooldirecteur is verantwoordelijk voor het bijhouden van het leerlingdossier. In het dossier wordt opgenomen welke problemen zijn opgetreden, wat de school gedaan heeft om deze op te lossen en om de verwijdering van de leerling te voorkomen. Voorbeeld hiervan zijn een afschrift van de schriftelijke berisping van de school aan de (ouders van de) leerling waarbij gewezen wordt op een mogelijke verwijdering als de grond hiervoor blijft bestaan. Het dossier bevat ook afschriften van alle brieven die zijn aangegeven bij de procedure voor verwijdering. De zienswijze van ouders maakt eveneens een belangrijk onderdeel uit van het dossier.

Bijlage 1 - Wetgeving schorsen en verwijderen

- A Primair onderwijs (WPO)
- B Voortgezet onderwijs (WVO)

A. Primair onderwijs – Wet Primair Onderwijs (WPO)

Schorsing (artikel 40c WPO)

1. Het bevoegd gezag kan met opgave van redenen een leerling voor een periode van ten hoogste één week schorsen.
2. Het besluit tot schorsing wordt schriftelijk aan de ouder bekendgemaakt.
3. Het bevoegd gezag stelt de inspectie van een schorsing voor een periode langer dan één dag schriftelijk en met opgave van redenen in kennis.

Verwijdering (artikel 40 lid 11 WPO)

Voordat wordt besloten tot verwijdering hoort het bevoegd gezag de betrokken groepsleraar en de ouders van de leerling. Definitieve verwijdering van een leerling vindt niet plaats dan nadat het bevoegd gezag ervoor heeft zorg gedragen dat een andere school bereid is de leerling toe te laten. Onder andere school kan ook worden verstaan een school voor speciaal onderwijs, een school voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs of een instelling voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs.

Voor **bijzondere scholen** geldt artikel 63 WPO:

1. Indien het bevoegd gezag van een bijzondere school op grond van artikel 36, derde lid, een student de toegang weigert, deelt het deze beslissing, schriftelijk en met redenen omkleed, mede door toezending of uitreiking aan de student, onverminderd het bepaalde in dat artikellid.
2. Indien het bevoegd gezag van een bijzondere school op grond van artikel 40 weigert een leerling toe te laten dan wel een leerling verwijdt, deelt het de beslissing daartoe, schriftelijk en met redenen omkleed, mede door toezending of uitreiking aan de ouders. Daarbij wordt tevens de inhoud van het bepaalde in het derde lid, eerste volzin, vermeld. Voordat het bevoegd gezag van een bijzondere school op grond van dat artikellid beslist tot verwijdering van een leerling, hoort het de ouders van de leerling, onverminderd het bepaalde in dat artikellid. Het bevoegd gezag neemt de beslissing, bedoeld in de eerste volzin, zo spoedig mogelijk.
3. Binnen 6 weken na de mededeling, bedoeld in het tweede lid, kunnen de ouders bij het bevoegd gezag schriftelijk hun bezwaren kenbaar maken tegen de beslissing. Het bevoegd gezag beslist binnen 4 weken na ontvangst van de bezwaren. Alvorens te beslissen hoort het bevoegd gezag de ouders.

B. Voortgezet onderwijs – Wet Voortgezet Onderwijs (WVO)

Schorsing (Artikel 8.14.)

1. Het bevoegd gezag kan een leerling voor ten hoogste een week schorsen.
2. Het bevoegd gezag maakt de beslissing tot schorsing schriftelijk en voorzien van een deugdelijke motivering aan de leerling bekend. Indien de leerling jonger dan 18 jaar is, maakt het bevoegd gezag de beslissing ook aan de ouders schriftelijk bekend.
3. Het bevoegd gezag meldt een schorsing voor langer dan één dag schriftelijk en voorzien van een deugdelijke motivering aan de inspectie.
4. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld over het schorsen van leerlingen.

Verwijdering (Artikel 8.15.)

1. Het bevoegd gezag kan een leerling van school verwijderen.
2. Het bevoegd gezag verwijdt een leerling op wie de LPW of LPW BES van toepassing is pas definitief van de school nadat het bevoegd gezag ervoor heeft gezorgd dat het bevoegd gezag van een andere school, een school voor voortgezet speciaal onderwijs, een school voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs, een instelling voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs, een instelling als bedoeld in artikel 1, onderdeel c, van de LPW of een instelling als bedoeld in artikel 1, onderdeel c, van de LPW BES bereid is de leerling toe te laten.
3. Voordat het bevoegd gezag een leerling op wie de LPW of LPW BES van toepassing is definitief van school verwijdt, overlegt het met de inspectie. Ten tijde van dit overleg kan de leerling worden geschorst. In het overleg wordt ook nagegaan op welke manier de betrokken leerling onderwijs kan volgen.
4. Het bevoegd gezag stelt de inspectie schriftelijk en gemotiveerd in kennis van een definitieve verwijdering.
5. Het bevoegd gezag van een bijzondere school maakt de beslissing tot verwijdering van een leerling schriftelijk en voorzien van een deugdelijke motivering aan de leerling bekend. Indien de leerling jonger dan 18 jaar is, maakt het bevoegd gezag de beslissing ook aan de ouders schriftelijk bekend.
6. Binnen zes weken na de bekendmaking kunnen de ouders bij het bevoegd gezag van een bijzondere school bezwaar maken tegen een beslissing tot verwijdering van een leerling.
7. Op een bezwaarschrift tegen een beslissing over verwijdering van een leerling, beslist het bevoegd gezag, voor zover het een openbare school betreft in afwijking van artikel 7:10 Awb, binnen vier weken na ontvangst van het bezwaarschrift. Voorafgaand daaraan wordt de leerling in de gelegenheid gesteld te worden gehoord en kennis te nemen van de adviezen en rapporten over die beslissing. Is de leerling jonger dan achttien jaar, dan komen deze rechten ook toe aan diens ouders.
- ~~8.~~ Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld over het verwijderen van leerlingen.

Bijlage 2 – Verslag inzake schorsing of verwijdering van leerlingen

Naam leerling:

Geboortedatum:

Naam leraar:

Naam directeur:

Datum incident:

Het betreft ongewenst gedrag tijdens

o lesuren

o vrije situatie (plein/elders)

Het betreft ongewenst gedrag ten aanzien van

o leraar

o medeleerlingen

o anderen t.w.

Korte, feitelijke omschrijving van het incident:

.....
.....
.....
.....

(zorg bij het omschrijven van het feitelijke incident dat echt concreet het gedrag van de leerling wordt genoemd. Welke woorden en toonzetting gebruikte de leerling en heeft de leerling geschopt, geslagen?)

Ouders/verzorgers op de hoogte gesteld d.m.v.

o telefonisch contact

o gesprek op school

o schriftelijk/e-mail

o huisbezoek

Datum en tijd:

Gesproken met:

De volgende maatregel is genomen:

o schorsing

o in gang zetten van een procedure tot verwijdering

Datum gesprek ouders/verzorgers en de school:

(zie verder verslag van het gesprek)

Afspraken tussen ouders/verzorgers en de school:

.....
.....
.....

Datum verstuurd per post of e-mail:

Door naam en functie:

Bijlage 3 – Voorbeeldbrief aan ouders betreffende time-out

- Op briefpapier van de school
- Per post en per e-mail verzenden

Aan de ouder(s)/verzorger(s) van **naam leerling**

Adres leerling

Dordrecht, **datum**

Onderwerp: Time-out **naam leerling**

Geachte ouder(s)/verzorger(s),

In vervolg op het gesprek dat wij met u hebben gevoerd op **datum** en na overleg met de leraar **naam leraar** delen wij u hierbij mede dat met betrekking tot uw *zoon/dochter* **naam leerling** op **dag en datum** besloten is tot de maatregel time-out.

De reden(en) van deze time-out *is/zijn*: < *beschrijf de feiten kort en concreet* >

De genomen maatregelen met het oog op de time-out zijn: < *denk aan het meegeven van huiswerkopdrachten, etc.* >

Hoogachtend,

Namens het bestuur van Stichting H3O

.....

Naam directeur

Naam school

In afschrift aan:

- het bevoegd gezag

Bijlage 4 – Voorbeeldbrief aan ouders betreffende schriftelijke berisping

- Op briefpapier van de school
- Per post en per e-mail verzenden

Aan de ouder(s)/verzorger(s) van **naam leerling**
Adres leerling

Dordrecht, **datum**

Onderwerp: Schriftelijke berisping **naam leerling**

Geachte ouder(s)/verzorger(s),

In vervolg op het gesprek dat wij met u hebben gevoerd op **datum** en na overleg met (de mentor **naam mentor**) en betrokken collega's, delen wij u hierbij mede dat wij genoodzaakt zijn uw **zoon/dochter, naam leerling**, een schriftelijke berisping op te leggen.

De reden(en) voor deze berisping is/zijn:

beschrijf hier de gedraging(en) van de leerling op een feitelijke, duidelijke en concrete manier. Bijvoorbeeld: "Herhaaldelijk storend gedrag in de les ondanks meerdere waarschuwingen", "respectloos gedrag richting medewerkers", of "het negeren van afspraken en regels die voor iedereen op school gelden."

Het gedrag van **naam leerling** is door ons beoordeeld als onaanvaardbaar en grensoverschrijdend. Met deze schriftelijke berisping willen wij de ernst van de situatie benadrukken. De berisping wordt opgenomen in het leerlingendossier en wij stellen het bevoegd gezag op de hoogte van de reden en inhoud van deze maatregel.

Mocht zich in de toekomst een herhaling voordoen van vergelijkbaar gedrag, dan kan dit leiden tot zwaardere maatregelen, zoals een schorsing (**of zelfs verwijdering**) van school.

Wij nodigen u van harte uit voor een vervolgspraak met de schoolleiding om de situatie en eventuele vervolgstappen nader te bespreken. Daarnaast stellen wij deze vervolgspraak voor om samen te kijken naar **passende ondersteuning** en duidelijke afspraken voor de toekomst.

Voor het maken van een afspraak kunt u contact opnemen met **naam, functie, via e-mailadres of telefonisch op telefoonnummer**.

Vertrouwende u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Namens het College van Bestuur van Stichting H3O

.....
Naam directeur
Naam school

In afschrift aan:

- Het bevoegd gezag

Bijlage 5 – Voorbeeldbrief aan ouders betreffende schorsing

- Op briefpapier van de school
- Per post en per e-mail verzenden

Aan de ouder(s)/verzorger(s) van **naam leerling**

Adres leerling

Dordrecht, **datum**

Onderwerp: Schorsing **naam leerling**

Geachte ouder(s)/verzorger(s),

In vervolg op het gesprek dat wij met u hebben gevoerd op **datum** en na overleg met de leraar **naam leraar** delen wij u hierbij mede dat uw *zoon/dochter* **naam leerling** met ingang van **datum** tot uiterlijk **datum** is geschorst. Gedurende deze schorsing ontzeggen wij **naam leerling** de toegang tot de school tenzij uw kind toestemming krijgt om wel te komen. **Naam leerling** mag zich gedurende deze periode niet op het schoolplein begeven.

De reden(en) die ten grondslag liggen aan deze schorsing *is/zijn: < beschrijf de feiten kort en concreet en kwalificeer deze bijv. als onaanvaardbaar of grensoverschrijdend >*

Tijdens de schorsing zal de school zorgdragen voor onderwijs in de thuissituatie.

Mocht u vragen en/of opmerkingen hebben, dan kunt u zich richten tot **naam, functie, e-mail en telefoonnummer**.

Vertrouwende u voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Namens het College van Bestuur van Stichting H3O

.....

Naam directeur

Naam school

In afschrift aan:

- Het bevoegd gezag

Bijlage 6 – Voorbeeldbrief aan ouders (en ook aan de leerling in het VO) betreffende voornemen tot verwijdering

- Op briefpapier van Stichting H3O
- Per post en per e-mail verzenden

Aan de ouder(s)/verzorger(s) van **naam leerling** (en **naam leerling** (VO))

Adres leerling

Dordrecht, **datum**

Onderwerp: Voornemen tot verwijdering van **naam leerling**

Geachte ouder(s)/verzorger(s) (en **naam leerling** in het VO),

Het bestuur is voornemens om (uw zoon/dochter) **naam leerling** op grond van artikel 40 van de Wet op het Primair Onderwijs/artikel 8.15 van de Wet op het Voortgezet Onderwijs 2020 te verwijderen.

Aanleiding

De aanleiding en de reden(en) voor het voornemen tot verwijdering zijn gelegen in:

< Vermeld de reden(en); beschrijf de feiten zo gedetailleerd mogelijk (zeker als het om gedrag gaat is het van belang dat de gedraging en de daarbij passende ervaring van de school consistent wordt verteld en dus ook opgeschreven) Meld dat de leraar en de directeur zijn of worden gehoord >

Kwalificaties

De hiervoor genoemde gedragen en/of uitlatingen kwalificeren wij als *<benoem een grond om tot verwijdering over te gaan – e.e.a. afhankelijk van de omstandigheden – van het geval.*

Voorbeelden:

1. Ernstig onaangepast gedrag van de leerling, waardoor de leerling een ernstige bedreiging vormt voor de orde, rust en/of veiligheid op school.
2. Ernstig onaangepast gedrag van de ouder(s)/verzorger(s), waardoor de ouder(s)/verzorger(s) een ernstige bedreiging vormt(en) voor de orde, rust en/of veiligheid op school.
3. Een onherstelbaar verstoorde relatie tussen school en (de) ouder(s)/verzorger(s).
4. Handelingsverlegenheid, dat wil zeggen het niet in voldoende mate tegemoet kunnen komen aan de ondersteuningsbehoefte van de leerling.
5. Of andere gronden om tot verwijdering over te gaan.

Belangenafweging

< Maak een belangenafweging in het kader van de verwijdering, waarbij het belang van de leerling om onderwijs te blijven volgen en wat het belang van de school is tegen elkaar wordt afgewogen. Gewezen kan worden op de veiligheid van de leerlingen en het team en/of continuïteit van onafgebroken leerprocessen. >

Uw zienswijze

Alvorens wij een definitief besluit nemen, willen wij kennisnemen van uw zienswijze op het voornemen tot verwijdering.

Hierbij nodigen wij u uit voor een gesprek op **datum, tijdstip, plaats** waarin u uw zienswijze kunt geven ten aanzien van ons voornemen om **naam leerling** te verwijderen. Van het gesprek wordt een gespreksverslag gemaakt.

Of

U kunt uw zienswijze ook schriftelijk geven binnen *< één à twee weken, afhankelijk van de spoedeisendheid >* (NB: dit kan dus ook 3 of 5 dagen bijvoorbeeld zijn) na datum van dit voornemen.

Uw zienswijze dient het volgende te bevatten:

- Uw reactie op het voorgenomen besluit
- Uw naam, adresgegevens en handtekening

U kunt uw schriftelijk verweer richten aan **naam, functie, e-mailadres en telefoonnummer**

Besluitvorming

Uw zienswijze en hetgeen aan de orde is geweest bij het horen van de **betrokkenen van de school** zullen wij betrekken bij de afweging die wij maken bij het besluit dat wij nemen.

Zorgplicht bestuur bij het zoeken naar een andere school

Het bestuur dient bij een verwijderingsprocedure een andere school te vinden die bereid is om (uw *zoon/dochter*) **naam leerling** toe te laten.

Of: Het bestuur heeft reeds een passende onderwijsplek gevonden die bereid is om uw *zoon/dochter* toe te laten. U kunt uw *zoon/dochter* uiterlijk op [datum] aanmelden op [school].

Vertrouwende u voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Namens het College van Bestuur van Stichting H3O

.....

Naam bestuurder

In afschrift aan:

- De schooldirectie

Bijlage 7 – Voorbeeldbrief aan ouders (en ook aan de leerling in het VO) betreffende definitieve verwijdering

- Op briefpapier van Stichting H3O
- Per post en per e-mail verzenden

Aan de ouder(s)/verzorger(s) van **naam leerling** (en **naam leerling** (VO))

Adres leerling

Dordrecht, **datum**

Onderwerp: Besluit tot verwijdering van **naam leerling**

Geachte ouder(s)/verzorger(s) (en **naam leerling** in het VO),

In vervolg op het voornemen van **datum**, en na bestudering van uw zienswijze, delen wij u hierbij mede dat uw *zoon/dochter* met ingang van **datum** en op grond van *artikel 40 van de Wet op het Primair Onderwijs/artikel 8.15 van de Wet op het Voortgezet Onderwijs 2020* zal worden verwijderd van school.

Aanleiding en gronden verwijdering

De reden(en) die ten grondslag liggen aan deze definitieve verwijdering zijn:

< Vermeld de reden(en); beschrijf de feiten zo gedetailleerd mogelijk. Vermeld ook hetgeen aan de orde is gekomen bij het horen van de leraar en directeur en wat de ouder(s)/verzorger(s) hebben aangevoerd in de mondeling of schriftelijke zienswijze >

Kwalificaties

De hiervoor genoemde gedragen en/of uitlatingen kwalificeren wij als *< maak een keuze met onderbouwing >*

1. Ernstig onaangepast gedrag van de leerling, waardoor de leerling een ernstige bedreiging vormt voor de orde, rust en/of veiligheid op school.
2. Ernstig onaangepast gedrag van de ouder(s)/verzorger(s), waardoor de ouder(s)/verzorger(s) een ernstige bedreiging vormt(en) voor de orde, rust en/of veiligheid op school.
3. Een onherstelbaar verstoorde relatie tussen school en (de) ouder(s)/verzorger(s).
4. Handelingsverlegenheid, dat wil zeggen het niet in voldoende mate tegemoet kunnen komen aan de ondersteuningsbehoefte van de leerling.

Of

De gronden voor verwijdering zijn genoemd in het voornemen van **datum**.

Uw zienswijze

De strekking van uw zienswijze was *< beschrijf de zienswijze >*

Belangenafweging

< Maak een belangenafweging in het kader van de verwijdering, waarbij het belang van de leerling om onderwijs te blijven volgen en wat het belang van de school is tegen elkaar wordt afgewogen. Gewezen kan worden op de veiligheid van de leerlingen en het team en/of continuïteit van onafgebroken leerprocessen. >

Er is een andere school beschikbaar

Wij hebben inmiddels **naam school** bereid gevonden uw kind toe te laten (zie **bijlage: brief van de desbetreffende school**).

Aanbod van onderwijs

Zolang uw kind nog niet bij deze of een andere school is ingeschreven, zal **naam school** voor thuisonderwijs verzorgen. De contactpersoon namens **naam school** is **naam, functie, e-mailadres en telefoonnummer**.

Besluit

Het bevoegd gezag van Stichting H3O besluit dat **naam leerling** met ingang van **datum** wordt verwijderd van **naam school**.

Rechtsmiddelen

Tegen dit besluit kunt u binnen zes weken na ontvangst van dit besluit schriftelijk bezwaar maken bij het bevoegd gezag. In uw bezwaar dient u de gronden van het bezwaar te vermelden. U kunt dit bezwaar richten aan:

Stichting H3O, Postbus 151, 3300 AD Dordrecht (cvb@H3O.nl)

Voordat het bestuur een besluit neemt over uw bezwaar zult u worden gehoord. Het bestuur beslist binnen 4 weken na ontvangst van uw bezwaarschrift.

Dit bezwaar dient het volgende te bevatten: omschrijving van het besluit, gronden van het bezwaar en het bezwaarschrift dient te zijn voorzien van uw naam, adresgegevens en handtekening.

Hoogachtend,

Namens het College van Bestuur van Stichting H3O

.....

Naam bestuurder

In afschrift aan:

- de schooldirectie